

FİSTULLAR

Hazırladı:
Professor Nuru Bayramov
T.ü.f.d. cərrah Aynur Səfiyeva
Rezident Nərmin Mürvələdova

Fistul nədir?

İki boşluqlu orqan və ya boşluqlu orqanla xaric (exterior) arasında yaranan anormal əlaqədir (iki epitelial təbəqə arasında əlaqə).

Fistul ilə stoma arasında fərq nədir?

Stoma tibbi göstərişə görə (müalicə və ya diaqnostika məqsədli) yaradılır, fistullar isə patologiya nəticəsində yaranır.

ENTEROKUTANNOZ FİSTULLAR

Enterokutanoz fistullar nədir?

Qastrointestinal traktla dəri arasında yaranan fistul traktı

Əmələ gəlmə səbəbləri hansılardır?

Anastamoz buraxması, travma, Crohn xəstəliyi, abses, divertikulit.

Diaqnostikada hansı müayinələr aparılır?

1. KT iltihabi prosesi və absesi inkar etmək üçün
2. Fistuloqramma

Hansı ağırlaşmaları var?

Çox ifrazlı fistullarda malnutrisiya, dəri zədələnmələri olur.

Müalicəsi nələrədən ibarətdir?

Oral qidalanmanı kəsmə, parenteral qidalandırma, səbəbi aradan qaldırma.

Müalicənin nəticələri necədir?

Təxminən yarısı öz-özünə bağlanır, yarısına isə əməliyyat (rezeksiya) gərəkdir.

Entero-kutan fistullardan hansı daha tez bağlanır: qısa yoxsa uzun fistullar?

Uzun fistullar daha tez bağlanır.

Entero-kutan fistullarda letallıq nə qədərdir?

20%-ə qədər

KOLON FİSTULLARI

Kolon fistulları hansılardır?

Kolo-vezikal, kolo-kutan, kolo-vaginal , kolo-enterik fistullar

Ən çox rast gələn səbəbləri hansılardır?

Divertikulitlər (ən çox əmələ gəlmə səbəbi), iltihabi bağırsağ xəstəliyi (İBD), yad cisim, radiasiya, kanser

Ən çox rast gələn növü?

Kolo-vezikal fistullar: özünü sidik yollarının iltihabı şəklində göstərir, digər əlamətləri pneumaturiya, dizuriya, fekaluriyadır

Diagnozu necə qoyulur?

Bariumla imalə və sistoskopiya ilə

Müalicəsi necədir?

Cərrahi yolla: kolon rezeksiyası və ilkin anastomoz, prosesə cəlb olunan orqanın təmiri və ya rezeksiyası, bəzi hallarda müvəqqəti kolostoma da qoyulur.

Xolesisto-enterik fistula nədir?

Öd kisəsi ilə onikibarmaq və ya nazik bağırsağın digər ilgəkləri arasında iri daşların eroziyası nəticəsində yaranan əlaqədir, bəzən öd daşının ileosekal keçiddə pərçimlənməsi nəticəsində nazik bağırsağ obstruksiyası baş verə bilər.

Qastro-kolik fistulların ən çox rast gələn səbəbləri hansılardır?

Penetrasiya edən xoralar, mədə və ya kolon adenokarsinoması, Crohn xəstəliyi.

Qastro-kolik fistulların hansı ağırlaşmaları var?

Malnutrisiya və ağır enteritlər (yoğun bağırsağ möhtəviyyatının mədəyə refluksu nəticəsində bakteriyaların inkişafı).

PANKREATİK- ENTERİK FİSTUL

Nədir?

Psevdosistin qonşu orqanlara açılması (nadir hallarda spontan baş verir, əksər hallarda psevdosist müalicəsi üçün cərrahi və ya endoskopik yolla yaradılır).

XARİCİ PANKREATİK FİSTULLAR

Nədir?

Pankreatokutaneous fistuladır - pankreasın axacaq sistemi ilə dəri arasında əlaqədir .

Səbəbi nədir?

Pankreatitdə, psevdosistlərdə, travmalarda və mədəaltı vəzi əməliyyatlarından sonra adətən drenaj boyunca və ya yara xətti üzrə əmələ gəlir.

Müalicəsi necədir?

Oral qidalanmanın kəsilməsi, parenteral qidalandırma, dəri qoruyucu və oktreotid.

“Refrakter” pankreatik fistul nə deməkdir?

Konservativ müalicəyə tabe olmayan pankretokutanoz fistullar.

“Refrakter” pankreatik fistullarda hansı müayinəyə ehtiyac var?

ERXPQ (fistul traktının axacağın hansı qismi ilə əlaqəli olduğunu dəqiqələşdirmək üçün).

Pankreas quyruğu ilə əlaqəli refrakter fistullar necə müalicə edilir?

Pankreas quyruğunun və fistulun rezeksiyası.

Pankreas başı ilə əlaqəli refrakter fistulanın müalicəsi necədir?

Pankreatoyeyunostomiya

Sidik kisəsi fistulları

Hansı daxili növləri var?

1. Veziko-enterik (50% sigmoid divertikul nəticəsində əmələ gəlir, pneumaturiya, fekaluriya ilə özünü göstərir.
2. Veziko-vaginal (daha çox ginekoloji müayinələrdən sonra ikincili əmələ gəlir) vaginadan sidik gəlməsi ilə özünü göstərir